

BELSKÉ

NOVINY

Ročník I.

Cena: 5 Sk

Číslo 3/93

Boj Slovákov za vlastné práva siaha ďaleko do minulosti. Krutá nadvláda Maďarov nad Slovákmi, silná maďarizácia, nesloboda pre náš národ, krivdy, potupovanie, výsmechy ap. nemali konca.

Slováci si už v 17. storočí uvedomovali svoju slovenskosť, zdôrazňovali svoju staro-

Bremeno slovenského národa bolo ťažké, že ho tento už nemohol uniesť. A tak v máji 1948 sa zišli v Liptovskom Sv. Mikuláši už spomínaní poprední slovenskí revolucionári, kde zostavili slovenské požiadavky – Žiadosť slovenského národa – ktoré predostreli pred krajinský uhorský snem a uhorského

Daxner. Memorandum bolo doručené skupinou Slovákov podpredsedovi uhorského snemu Kolomanovi Tiszovi. Tento aj prisľúbil, že uhorský snem sa týmto bude zaoberať, tak sa však nikdy nestalo, lebo panovník v auguste r. 1861 snem rozpustil. Medzi cisárom vo Viedni a Maďarmi vzniká nové napätie. Vtedy sa Slováci rozhodli, že svoje žiadosti predložia priamo cisárovi do Viedne. Delegáciu Slovákov viedol biskup Štefan Moyses a Karol Kuzmány. Výsledok bol, že Slováci mohli založiť Maticu slovenskú a tri slovenské gymnáziá v Revúcej, Turč. Sv. Martine a v Kláštore pod Znievom. Keď došlo v roku 1867 k rakúsko-uhorskému vyrovnaniu, Budapešť prevzala správu nad celým Uhorskom, Maďari začali neslýchaný teror voči Slovákom. Zrušili Maticu slovenskú aj tri gymnáziá. Maďarizačný tlak silnel najmä po nástupe za ministra školstva grófa Alberta Apponyiho, ktorý slovenskému jazyku dal úplne STOP. Pozrite matriky na OU, do roku 1918 sú v maďarčine.

Do takýchto pomerov nastupuje veľký Slováč, politik, kňaz – Andrej Hlinka, ktorý slovenskému národu vlieval nového ducha a odvahu, začo sa dostal pred súd, ktorý mu vymeral 2 roky väzenia. Ešte pred nastúpením väzenia pohyboval sa po Morave a Čechách, kde prednášal o strašnom

(Pokračovanie na 2. str.)

ŽILINA - 6. október 1938 - AUTONÓMIA – cesta k samostatnosti Slovenska

bylosť, začali chápať význam slovenskej reči, ktorú porovnávali s inými jazykmi. V tejto dobe sa zrodilo slovenské národné povedomie, obrodzenie, ktoré sa prejavilo najmä v literárnej tvorbe 18. storočia. Slovenskí vzdelanci si sprítomňovali časy politickej samostatnosti slovenského národa, oživovali dejiny Veľkej Moravy, činy kráľa Svätopluka a kultúrny život Slovákov z čias sv. Cyrila a Metoda.

Veľmi záslužnú prácu na poli slovenského jazyka vykonali najmä Ján Hollý, Anton Bernolák, neskôr Ľudovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban a Michal Miloslav Hodža.

palatína na riešenie. Samozrejme, že boli maďarskými úradmi odmietnuté a tak dochádzalo k odboju, ktorý sa zapísal do dejín ako povstanie z r. 1848–49 proti maďarizácii. Požiadavky Slovákov, aby sa Slovensko oddelilo od Uhorska ako osobitná krajina, sa neprebojovali. V uhorskom sneme z apríla 1861 bolo 290 maďarských poslancov, 18 Rumunov, 7 Srbov, 1 Rusín a ani jeden Slováč.

Tak vzniká ďalší pokus – veľká manifestácia Slovákov v Turč. Sv. Martine v r. 1861, z ktorej zišlo Memorandum slovenského národa, ktorého osnovateľ bol Štefan Marko

Ako ten čas letí a letí...

Ani sa nenazdáme a zakrátko prídu dni prvého a druhého novembra, kedy si spomíname a vzdávame hold pamiatke zosnulých. Sú to: Dušičky.

Najprv pranostikami (Annou a Jakubom), ktorými sme skončili budeme pokračovať až po november a potom zaspomíname na zosnulých.

- Keď príde Vavrínek, olovrant na klinec.
- Dážď, ktorý v auguste po obede prší, skorej, ako obed minie, sa usuší.
- Lastovičky na odletu, koniec i babiemu letu.
- V jeseni z každej dierky zima fučí.
- September – z poľa ber!
- Malá Mara chleba vzala, veľká Mara chleba dala.
- Po Matúši čiapku na uši!
- Po Michale tráva nepôjde zo zeme.
- Od Gála, chviňa nestála.
- Na Šimona, Judy, mrznú v poli hrudy.

...

A je tu prvý november – Všetkých svätých a 2. nov.: Dušičiek. V tomto smutnom čase chodia príbuzní na hroby svojich blízkych. Kladú vence, zapália sviečky a modlia sa za ich odpočinutie večné. Aj z tohto obdobia sa nám i v Belej zachovali rôzne zvyklosti o ktorých si čo-to povieme.

Starostlivosť o zosnulých vyplynula z viery v posmrtný život. Tak ako iné národy, aj naši predkovia si predstavovali posmrtný život ako pokračovanie života pozemského. Pozostalí sa snažili uľahčiť duši odchod. Príslušníci staršej generácie čo ako v živote biedili, na poslednú cestu sa chceli vybrať dôstojne. Staré ženy ešte aj dnes zhromažďujú kúsok po kúsok pre svojich mužov i pre seba jednotlivé časti odevu a ukladajú si peniaze na pohreb. Mnohí už majú kúpené i miesto na cintoríne a tiež majú vybudované pomníky.

Po skone zastierajú zrkadlá, alebo ho obrátia k stene, pretože keby sa v ňom videla smrť, v krátkom čase by prišla znovu. Aj prázdne nádoby sa obracajú hore dnom, aby sa duša do nich nemohla schovať. Otvárajú sa obloky, aby smrť nič neprekážalo v odchode. Zomrelého čo najskôr obriaďili. Ručník, hrebeň, zničili, alebo zakopali.

Viečka mu zaťažili mincou, alebo čriepkom. Z hlasu umieráčka sa o smrti dozvie celá obec. Večer prichádzajú do domu smútku pomodliť sa pri nebohom a potešiť pozostalých.

O obradoch v kostole a cintorínoch sa pre znalosť nebudeme zmieňovať. Aj zvyklosti pripomíname preto, že sa blížia sviatky, keď si zasväcujeme pamiatku zosnulých. Nuž vyberme sa na cintoríny, kde odpočívajú večný sen naši príbuzní i známi a zaželajme im život večný! Česť ich pamiatke!

VILIAM CHLEBO

ŽILINA - 6. október 1938 - AUTONÓMIA - cesta k samostatnosti Slovenska

(Dokončenie z 1. str.)

utrpení Slovákov, čo vyvrcholilo tragédiou v Černovej, kde maďarskí žandári zastrelili 15 Slovákov. Proti takýmto praktikám sa začali ozývať Slováci v Amerike. V r. 1907 založili v Clevelande Slovenskú ligu. To nad Európou už viseli mračná svetovej vojny, ktorá v r. 1914 aj vypukla. Proti sebe bojovali dva nepriateľské tábory - Trojspolok (Nemecko, Taliansko a Rakúsko-Uhorsko) a Trojdohoda (Anglicko, Francúzsko a Rusko). Slovenskí chlapci - vojaci - išli na front bojovať za cudzie záujmy Uhorska. Tu prichádza osobnosť Milana Rastislava Štefánika, vedca, politika, generála, ktorý pôsobil najmä vo Francúzsku. Postupne sa organizovali z našich vojakov dobrovoľníci proti Budapešti, známi ako legionári proti Rakúsko-Uhorsku. Spojili sa s Čechmi v nádeji, že spoločný štát prinesie Slovákom vytúženú slobodu. Podkladom pre spoločný štát mala byť Pittsburská dohoda z 30. mája 1918, kde sa písomne zaručili jej signatári čítane T. G. Masaryka, neskoršieho prezidenta ČSR, že Slovensku bude zabezpečená úplná rovnoprávnosť s Čechmi. Aj Andrej Hlinka sa prihlásil za spolužité Slovákov a Čechov v nádeji, že aj Slovákom zasvieti slnko slobody.

Žiaľ, Pittsburská dohoda z českej strany bola pred Slovámi zamlčaná, žiaden Slovákom o nej nič nevedel. Veľká dôvera Slovákov ku Čechom sa zakrátko ukázala ako hrubá chyba. Česi po utvorení ČSR prichádzali na Slovensko s nádejou poskytnutia pomoci, ktorí však túto úlohu nepochopili, prichádzali na Slovensko ako do nekultúrnej krajiny, medzi zostalý ľud, nevnikli do našich pomerov, nespoznali slovenskú dušu a počínali si tak, že postupne vzbudzovali nedôveru, z ktorej sa postupne vyvinula otvorená nenávisť. Vo svojej povýšenosti často urážali náboženské presvedčenie slovenského ľudu, slovenčinu pokladali len za nárečie češtiny. Praha v tom čase vyhlásila, že v ČSR je len jeden národ a to československý. V službách tejto ideológie pracovali na Slovensku českí úradníci, čelníci, učiteľia, politické strany, školy ap. Nebezpečie tohoto postupu si veľmi rýchlo všimol prezieravý politik Andrej Hlinka a vypovedal týmto praktikám boj. Výstižne to vyjadril heslom „Za Boha život, za národ slobodu!“ Za takýto postoj bol opäť uväznený. Prichádza ďalší veľký syn slovenského národa Dr. Jozef Tiso, ktorý spolu s A. Hlinkom neochvejne bojoval za úplnú autonómiu Slovenska. Pomery v Európe sa začali vyhrcovať nástupom Adolfa Hitlera k moci v Nemecku v roku 1933. Za autonómiu Slovenska sú pamätné najmä zhromaždenia v r. 1933, v Bánovciach 1935, v Piešťanoch 1936 a v Bratislave 1938. Medzitým sa stal novým prezidentom ČSR Eduard Beneš, ktorý pred svojou voľbou sľúbil Slovensku autonómiu, ak ho budú voliť za prezidenta aj Slováci. Stalo sa, slovenskí poslanci mu dali svoje hlasy. Po voľbe všetko poprel a o autonómii ani chýru.

Pomery v Európe už nadobúdali výbušný ráz. Expanzívny nemecký nacionalizmus vyceril zuby. Adolf Hitler so sfanatizovaným nemeckým národom začal úradovať. Najprv k Nemecku pripojil Rakúsko a potom celé Sudety, kde bývalo 3 mil. Nemcov. Ani za takejto situácie nechcel Beneš Slovákom poskytnúť autonómiu. Volal síce Dr. Jozefa Tisu do Prahy, avšak výkonný výbor HSĽS sa rozhodol ísť svojou vlastnou cestou. Zišiel sa v Žiline dňa 6. októbra 1938 a po dokonalom uväznení vyhlásil z balkóna Katolíckeho domu AUTONÓMIU Slovenska. V týchto dňoch je tomu práve 55 rokov. Na budove Katolíckeho domu je tabuľa oznamujúca túto udalosť. Mesto Žilina pri tejto príležitosti usporiadalo vedecký seminár. Popoludní bol položený na historické miesto veniec. Tam zazneli aj piesne Hej Slováci, Kto za pravdu horí, Bože čos ráčil, modlitba Otče náš, Zdravas Mária a na záver náboženská pieseň O Mária bolestivá.

Andrej Hlinka zomrel 16. augusta 1938, teda autonómie sa nedožil. Čo sa stalo s Dr. Jozefom Tisom v r. 1947 už ako s prezidentom Slovenskej republiky, všetci dobre vieme. My Slováci vieme, že to bol muž činu práce, obety a pravdy. Nie je pravda, že bol vojnovým zločincem. Nenávisť voči nemu prechovávali komunisti, odbojáři hlavne tí, čo boli vo funkciách, česká politická reprezentácia a cez ňu aj veľká časť českého národa a niektoré židovské komunity. Je ale zaujímavé, že v Jeruzaleme, teda v srdci židovského štátu má pomník za záchranu mnohých Židov. Ako prezident nepodpísal ani jeden rozsudok smrti.

Voľne podľa súčasných dokumentov spracoval

Štefan Cabada,
starosta

Niektó nám poradil, že rezbár Ján Jaroš je bačom na salaši Rozvoj pri JRD v Nededzi. Ten sa nachádza na Koňhore vo Varíne. Márne sme sa započúvali do zvuku spiežovcov oviec! Tie tam neboli. Koňhorčania nám povedali, že on už pre chorobu nebačuje, ale rezbárstvu, ako ľudový umelec sa venuje v rodnej obci Lysica. Keď sme ho v úľadnej drevenici nenašli, jeho brat nám vyzradil, že ho nájdeme na pive. Ochotne sa vrátil s nami domov a zveril sa s dojmami.

Pri obzeraní jeho vustružlíkaných figúrok a črpákov nám prezradil čo-to o sebe. Otec-stolár nebol rád, že sa šiel učiť za strojára až hen do Dubnice, ale potom bol rád, že po vyučení získa akú-takú korunu pre početnú rodinu. Veď z desiatich detí žije ešte deväť. Na vojenčine brigádovaoval na šachte v Ostrave, kde bol predsa len

Ľudový rezbár Ján Jaroš so svojimi rezbárskymi prácami.
Foto: Kamil Muráň

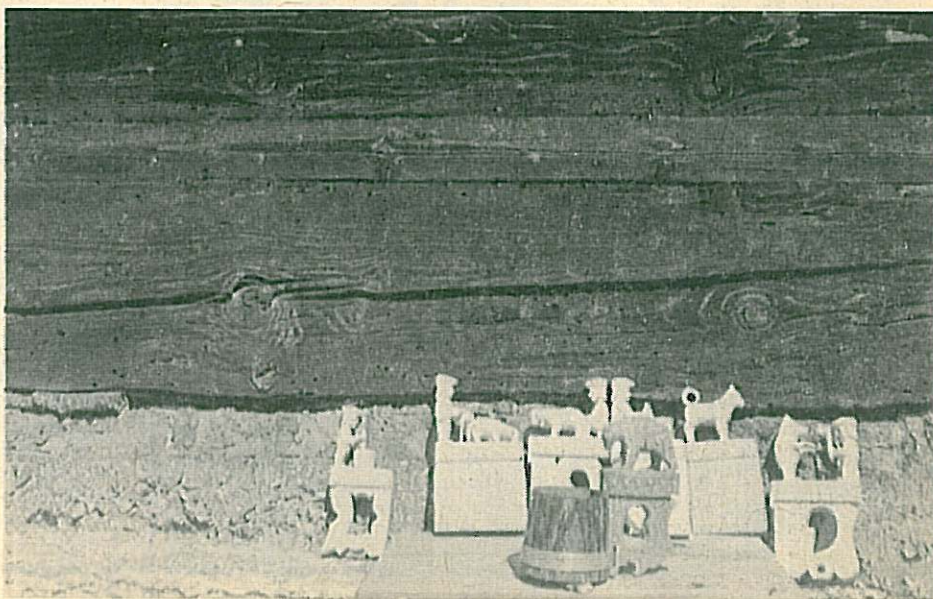
REZBÁR NÁŠHO REGIÓNU

vyšší príjem ako v Dubnici. Vtedajších tritisíc korún zárobku rodine veľmi pomohol.

Hory rodného kraja ho však stále lákali a po deväťročnom pobyte na Ostravsku sa vrátil domov. Ďalších 11 rokov trávil už na salašoch medzi ovečkami. Tých salašov bolo viac (Terchová, Bránica, Stráža), no do rozpadu salašníctva bačoval na Koňhore. V zime mu učarovala rezbárčina a tej sa venuje i teraz (viď fotografie). Prekrásne výplody ľudového rezbára ocenila i cudzina (USA, Nemecko, Poľsko...), len našinci sú pri kúpe skúpi. Nevedia dostatočne oceniť dlhú prácu i cenu dreva. Drevo z jelší, lipy, javora si musí kupovať a platí i za jeho opracovávanie. Potom taký vyrezávaný črpák s medveďom, či líškou, bačom a inými salašnickými lesnými postavami nestojí 150.- Sk, ale až 700.- Sk! Pri nezamestnanosti i terajšej dražobe je to síce veľa, ale každé umelecké dielo by malo byť aj u nás vyššie hodnotené.

Lúčime sa s ľudovým rezbárom, bývalým bačom Jánom Jarošom a veríme, že pri ďalšom stretnutí pri jeho šesťdesiatke o tri roky bude hovoriť o stále vylepšujúcom životnom trende a zvyšujúcej sa úrovni nášho ľudu v demokratickom zriadení.

Text: Viliam Chlebo, Kamil Muráň
FOTO: Kamil Muráň

Kým prídu zimné večery

Tridsať rokov (čiže polovicu života) prežívam v Belej. Za ten čas som sa podozvedal o živote v obci, no najviac mi utkveli v pamäti večery prežité v rodisku.

Večerné chvíle od septembra do novembra radím už k jeseni. Jeseň v Liptove bývala dlhá a dni chladnejšie ale prirovnávam ich k dňom belianskeho regiónu. Jesenné dni ľudom jednotajne pripomínali:

„Chystajte sa na tuhú zimu!“ V tom čase sa každý deň bralo čosi z poľa, kým ho nepriľahol sneh. Predlžujúce sa večery vyplňovala práca, ktorú si často gazda či gazdiná odkladali práve na tento čas. Aj deti sa podieľali na pracovných úkonoch. Driapali sa handry do kobercov, lúštili sa hrach i fazuľa, na dlaniach sa fúkaním čistil mak, alebo sa v dbankách mútilo mlieko a striasalo na maslo.

Ženy priadli, ponáhľali sa sadnúť si pod kúdeľ, no a spriadali sa nite, až horeli štipky prstov, boleli krky a trpeli nohy. Hej, veru sa priadlo ostošeť! Nebolo domu, kde by nefrneli vretená, nezuneli kolovrátky. Aj motovidlá sa už rozkrútili. Na priadky, či páračky peria sa chodilo do vyhradených domov. Keď reč nestačila na spríjemnenie chvíľ, slová sa premenili na spev a začali sa sprítomňovať starodávne hry a obyčaje.

V jesenných i zimných mesiacoch mal každý dosť roboty. Nacvičovali sa tiež divadlá a Ferko Urbánek bol hádam jediným slovenským dramatikom píšucim pre dedinské javiská. Hrávali sa najmä jeho: Strídža spod hája, Rozmajrín, Kamenný chodníček...

Chlapi na dedine ovládali viac remesiel. Plietli košíky, zväzovali brezové metly, opravovali chomúty a vôbec konský riad, zošivali liace i opraty. Tieto práce v Belej vykonáva už len jeden „majster“. Je ním Ján Babiš, ktorého nájdete v jeho výrobni v Žiline. V Lysici je zas rezbár Jaroš, ktorý má pasiu vo vyrezávaní črpkov. Videl som i šindliara pahujúceho šindle najmä na strechy chát.

Rečové prejavy mužov sa odlišovali od ženských hlasov. Chlap povedal chlapovi z mosta doprosta a dosť často nepoznal ani ohľad a súcit. Ale jeho jazyk mal aj svoje zvláštnosti. Svedectvá chlapov o živote mali charakter osobitej pravdivosti, ich slová pre deti boli poučením. Mužská reč mala vo vzťahu k deťom aj črty obdivuhodnej fantázie, ako napríklad rozprávanie ujčeka Čajkovie z môjho rodiska. Bol to práve on, čo po večeroch ochotne narábal so slovom. Jeho zmysel vymýšľania udržal poslucháča a bol priam závidieniahodný. Mnohí vedeli, ako si ujček nehorázne a nepravdivo vymýšľa. Len my, deti sme nepochybovali o pravdivosti jeho slov.

Raz sa ujček rozvravel, ako išiel Jánskou dolinou v noci i s Majdekom. „A tu ti ide takô plťovô drevo priamo ponad nás“. Keby bol Čajka povedal, že stretol vlkolaka, alebo svetlonos, to by bolo pre deti prirodzené a dalo by sa tomu uveriť. Lenže nad ním sa vraj vznášalo „takô plťovô drevo“. Tajomná obluda a v doline, ktorú, sme i my deti poznali. Napätie sa však stupňovalo, keď Čajka vymýšľal, ako za nimi prašťalo. Bol to veľikánsky obor drúzgajúci stromy ako zápalky. My sme otvárali ústa, lapali dych od prekvapenia i zvedavosti, čo sa bude diať potom. A on usekol rozprávanie jedinou vetou: „A to drevo sa naraz skrútilo a hybaj rovno do Tatier...“

A Čajka s Majdekom sa vrátili domov. Všetko sa skončilo dobre.

Bola to jeho jedinečnosť prejavu a on dokázal rozprávať trebárs o ničom. Mal fantáziu, ktorá nemala páru.

Nuž také boli naše dávne večery, plné práce, veselosti i obdivuhodného slova, slova pekného vzhľadu i dobrej akosti, s príjemným zvukom a ako peniaz bez falšného lesku a cvengu. Tie večery boli chvíle a miesta, kde rozkvitali myšlienky a zaznievalo slovo. Boli čosi ako brúsky, na ktorých sa slová brúsili, kovala sa tu

reč, aby napokon jazykový prejav nadobudol krásu a čistotu jagavého křištálu.

Hádam sa to nám dnes iba tak vidí, azda sa v terajšom veku na všetko pozeráme inými očami. Volaniu domova sa nedá odolať. Slová, čo začali obľetovať ako vtácatá kolo našej kolísky, vtlačali do nás vedomie a hrdosť človečenstva. Tie lahodne znejú v našich ušiach – menia sa nám na melódiu.

Viliam Chlebo

Naša predajňa Pod Hôrkou

V obci máme viac predajní s potravinami. Najviac som si obľúbila súkromnú predajňu Pod Hôrkou. Prečo? Vždy niečo do domácnosti potrebujem. Zo začiatku som si chcela overiť, či vedúci predajne p. Muráň a jeho dve predavačky: Darinka Švecová a Marienka Štefková vydržia i naďalej so slušnosťou voči zákazníkom. Nesklamala som sa. Predavačky sú i naďalej milé, ochotné, zhovorčivé, zhovievavé a vždy s úsmevom na tvári. Obdivujem ich a preto aj o nich píšem. Veď práca s ľuďmi, obzvlášť v obchode je náročná. Eudia sú rôzni, občas i spurní, ale na ich tvárach vždy vidím trpezlivosť, láskavosť a ochotu. Keď som sa ich pýtala či sa nedokážu na niektorých drsnejších nahnevať, popripadať zvýšiť hlas, odpovedali mi, že tým sa aj tak nič nevyrieši a držia sa tej známej múdrosti: „Náš zákazník, náš pán.“

Takto si predstavujem a nielen ja, spoluprácu kupujúceho s predavačkami. Prajem, aby ich slušnosť a zhovievavosť vydržala aj s ich vedúcim.

Zofia Dimitrová

Pozn. red.: Treba kvitovať i podnikateľské gesto Kamila Muráňa, ktorý predajňu zveril svojej švagrínke p. Cabadajovej a svojej manželke. Zodpovednou vedúcou sa stala p. Štefková. Sympatické pripomienky pani Dimitrovej dopĺňujeme aj my, ostatní kupujúci. A nie je to iba preto, že Kamil Muráň, bývalý učiteľ je aj zástupcom redaktora BN. Komu česť, tomu česť...

redakcia

Matičné slovo

130-ročnica zrodu Matice slovenskej

V prvých augustových dňoch roku 1863 vzniká národná ustanovizeň Matica slovenská. Jej vznik bol pre slovenský národ oázou, v ktorej si mohol uhasiť smäd po národnom uvedomovaní a vzdelávaní. Z tej príležitosti sa ctia tieto dni a na ich počesť sa pripravujú v Martine oslavy.

Tento rok to bolo okružle jubilejné 130. výročie vzniku Matice slovenskej. Preto i oslavy boli pompéznejšie a srdečnejšie, veď boli s príchutou rodiacej sa demokracie. Zavítali na ne aj

najvyšší predstavitelia nášho mladého štátu. Oslavy sa konali v dňoch 4. až 8. 8. 1993.

Pripomeňme si v skratke ich program:

4. 8. – **Vyzváňanie zvonov** katolíckeho a evanjelického kostola
- **Kladenie vencov** k hrobom národných dejateľov na Národnom cintoríne v Martine
5. 8. – **Predstavenie dejín** – výstavy
Zem spieva – film a divadlo o Matici
Večer pri Vajanskom – recitácie
6. 8. – **Cantilena poetica** – koncert speváckych zborov
Bože, čos' ráčil – recitál umelcov
7. 8. – **Klenoty národného pokladu** – matiční tvorcovia zo Slovenska a zahraničia

8. 8. – Slávnostné služby Božie

Uloženie pozostatkov Jozefa Čigera-Hronského a jeho manželky na Národnom cintoríne

Poznámka autora čl. Jozef Čiger-Hronský sa narodil 23. 2. 1896 vo Zvolene. Bol spisovateľ, pôvodným povoláním učiteľ. V roku 1932 sa stal tajomníkom Matice slovenskej i redaktorom časopisu Slniečko. Písal poviedky i romány so sociálnou tematikou. Bohatá je jeho tvorba pre deti. Najznámejšia je rozprávka o veselých prasiatkach – Budkáčik a Dubkáčik. Po 2. svetovej vojne emigroval. Zomrel 13. 7. 1960 v Argentíne, kde bol aj pochovaný. Jeho pozostatky spolu s manželkou boli teraz exhumované a prevezené do rodnej slovenskej zeme.

Musíme skonštatovať, že slovenský národ si dôstojne pripomenul 130. výročie založenia Matice slovenskej.

Naša mladá MO MS – Belá pri príležitosti 130. výročia založenia Matice slovenskej odovzdala nášmu starostovi pánu Štefanovi Cabadajovi členský preukaz Matice slovenskej. Ako prvému tak udelila čestné členstvo. On medzi prvými podporil matičnú myšlienku. V tomto období pred rokom privítal v našej obci dvoch najvýznamnejších súčasných matičných predstaviteľov Ing. Markuša a Dr. Bajanika.

Dúfajme, že i v budúcnosti v našej obci matičná myšlienka nájde podporu a vytvorí nám príjemné spoločenské podujatia a duchovné vyžitie.

Kamil Muráň,

predseda MO MS Belá

Po chladnom daždivom júni málokto z vedenia Únie zrakovo postihnutých pri klube Žiliny 2 očakával, že sa počasie umúdi. V posledný júlový víkend ešte pri nastupovaní do autobusu to bolo všelijako. Keď sa tento uberal k Pov. Bystrici (kde nastupovali ďalší členovia), už sa začalo vyjasňovať. Topoľčianky nás privítali predpovedanou páfou.

Hádam stojí za povšimnutie, že samotná Belá eviduje trinásť členov a päťdesiatku dopĺňajú ďalší členovia z Terchovej, Lysice, Krasnian, Gbe-

piť, prečo sa na atraktívnych podujatiach zväzu nedokážu zísť všetci z Belej, ale i ostatných obcí okresu. A ako sa dozvieme z ďalších riadkov, môžu naozaj banať.

TOPOĽČIANKY so zná-

kaštieľa je rok 1535. Bolo to v čase, keď Topoľčianky prepadol Ján zo Záblatia. Z bezpečnostných dôvodov hneď po prepade rod Topoľčianskych dal zámok prebudovať na pevnosť. Vari po

nábytkom. Z porcelánu je zaujímavá staroviedenská kávová súprava. (Pozn. red.: Už v XVI. st. vedeli páni o čiernom moku!).

Anglický park prechádza do voľnej prírody a lesov. V parku rastú cudzo-

skeho regiónu. Ak redakciu požiadal predať zrakovo postihnutému pánu Miroslav Kolen o spoluprácu, mal k dôveru. Aj jeho syn ráta medzi Belancov. covaľ v autoparku. Belá spolu s pánom štiakom. Rád by keby sa členovia z E i nášho okolia schádzali v Žiline podľa ním vypracovaného plánu Únie.

Keďže nám ostal dodávame, že zájazd kračoval z Topoľčian smerom do Bojníc. O nicipiach sa nebudeme písať, pripomenie že tam bol daný predom zväzu „rozchod“ a každý účastník sa možnosť vyžiť, či prehliadkou ZOO, múzea, al uprednostnil kúpu v termálnom kúpalisku Čajka.

Nuž čo, členovia z B

VYDARENÝ ZÁJAZD UNIÁTOV

Renesančná časť zo 17. storočia.

lian... Predseda únie slabozrakých Miroslav Kolenčíak však nevie pochopiť, kom sú národnou kultúrnou pamiatkou. Najstaršou zmienkou

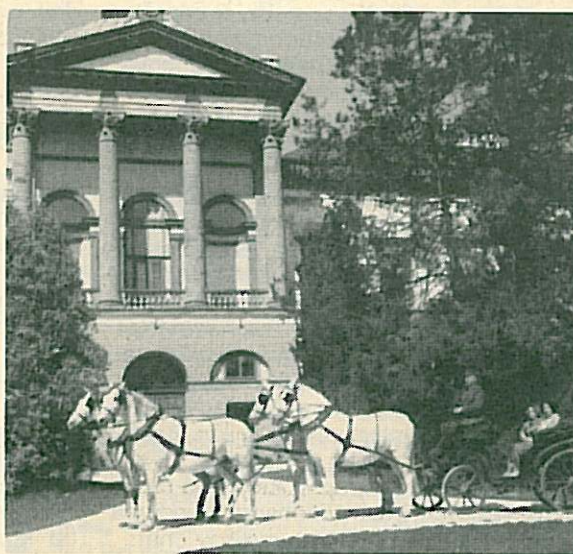
tomto rode sú pomenované Topoľčany i menšie Topoľčianky. Po vymretí rodu zámok vlastnili viacerí majitelia. Ja však spomeniem posledného majiteľa z rodu Habsburgovcov, ktorý tu vládol až do roku 1890! Hneď po I. svetovej vojne sa zámok stal sídlom prezidentov. V r. 1923 tu sídlil prezident T. G. Masaryk. Dnešná slúžil zámok na výberovú rekreáciu pracujúcich. V prednom krídle je múzeum a zachované prezidentské sídlo s pôvodným zariadením, ktoré si bol nedávno pozrieť pán prezident Kováč.

Zachovalo sa tu veľa historického nábytku, obrazov, historických hodín, a interiérových doplnkov. (Šťastie, že nepadli do oka Čechom ako bojnický oltár! Pozn. redakcie).

Zvláštnu pozornosť si zasluhujú: renesančný mobiliár, dva príborníky s ornamentálnou drevozrezbou, skrinka a stôl s intarzovanými motívami architektúry, stoličky a truhla s geometrickou intarziou... Salóny sú zariadené zväčša barokovým

krajné, stálozelené drevíny, kry a rastliny. Za parkom sa rozprestiera zvernica s bohatstvom zveri. Atraktívnu je chov zubrov. Tradíciu tu má aj chov koní.

Topoľčiansky kaštieľ svojou historickou a architektonickou hodnotou,

Štvorzáprah Plemenárskeho podniku v Topoľčiankach.

jedinečným začlenením do anglického parku, je vzácnym národným bohatstvom.

Vari žiaden redaktor nezodpovedá, dokáže popísať krásy a bohatstvá Topoľčian-

Terchovej, Lutí, Lysice, prijmete ďalšie pozvánky predsedu Únie? Teší sa na spoluprácu s vami.

Viliam Chládek
za redakciu

PODHÁJSKA VÍTALA INVALIDOV Z BELEJ

Dňa 4. augusta t. r. naša MO ZZZP v Belej, ktorej predsedníčkou je bývalá učiteľka Sidónia Kubíková, uskutočnila zájazd do Podhájskej. Sú tu termálne kúpele s teplou vodou, s príjemným prostredím na sĺnenie.

Vycestovali sme hneď ráno autobusom. Mali sme príjemného šoféra. Podriaďoval sa našim požiadavkám. Väčšinou sme trávili čas v teplej vode. Zrekreovaní na tele i duši sme sa vracali do našej prekrásnej hornej prírody.

Pred odchodom som stretla svoju najlepšiu priateľku z Dolného Ohája – Aničku Bencovú, ktorá sa dožila v auguste 70 rokov. Spríjemnili sme jej narodeniny tým, že Jozef Kubík húdol na harmonike piesne z našej doliny. Ku mne a Sidke Kubíkovovej sa v speve pridali i ďalší. Bola nami nadšená. Oslávkyňa má podlomené zdravie a na také prekvapenie ani nepomyslela. Ľudia by mali i takouto formou kultúrnej činnosti robiť radosť druhým. Dnes, keď je tak málo lásky, úcty, porozumenia voči druhému, by sme si mali brať príklad z ľudí s podlomeným zdravím, čo sa dokážu tešiť i z drobných vecí.

Jednodňový výlet rozjasnil našu tvár a upevnil zdravie. Zásluhu na tom má aj náš pán starosta. Finančne by sme to nezvládli. Touto cestou mu ďakujeme Zväz invalidov z Belej.

Žofia Dimitrová

Základná organizácia Zdravotne postihnutých v BELEJ

uskutočnila brigádu 4. 9. 1993 vo svojej obci na bývalej starej márníci, ktorá je postavená v roku 1922. Márnica po toľkých rokoch bola v dezolátnom stave. T bolo nutné opraviť od základov až po strechu. Celú strechu sme rozobrali a pripravili na nové krytie. K tejto práci nás priviedlo to, že miestny hrobár nemá kde uložiť svoje náradie a ani iné potrebné pomôcky. Prácu sme ešte neukončili ale máme v pláne ukončiť a to tak, že i okolité priestory vykosíme, vykopeme jamy na ohrady a tým i rozšírime priestor cintorína pre potreby pri pochovávaní zosnulých občanov v obci Belá.

Obecný úrad privítal naše rozhodnutie takejto pomoci a preto našu prácu oskrášľovaním našich obecných objektov odmenil finančnou čiastkou, aby sme mohli v Základnej organizácii ZPCCH v Belej mohli pre svojich členov a občanov poriadkať akcie na úrovni.

Sidónia Kubíková
predsedníčka ZO

Chodník rodol'uba

Zenitom krúži zrak
zabodnúc sa náhle v najvyššom fatranskom štíte.
Myšlienky vsúkané v dlhokánsku niť
poodkryjú čaro detských liet.
Krásne to bohatstvo belianskej doliny
roztvára náruč,
permanentku dáva vrätivším sa dietkam
navštíviť čo prídu starú si mater,
kde ako detváky radostne šantiac
pri húskach či kravkách nepravli po kráse
tak ako dnes.
Každodenný opar všedný tak bol.
Dnes však nechápavo nad počínom tým
roztvára oči: „Mohlo tak byť?!“

Človek už taký:
Daru, čo príhojne užívať smie,
vážiť si nevie,
všedne ho berie.

No teraz zrakom chce zmapovať, zároveň pohľadzať
všetky tie miesta, milé až v ošiali.
Živú i neživú krásu zrakom láska,
má jej čo povedať.
Kvetena ľubezná i lesné porasty
vdýchli doň silu.
Zurčiaci potôčik oživa piesne v hlahole zvončekov
pasúcich sa stád.

Chvíľa prítomnosti drahá je – hoc prostá!

Kľukatý chodníček smerovku udáva
napravo – naľavo, všade je... doma.
Chodník ten istý, v detstve ho meriaval.
Nedá si zarásť už srdce rodol'uba.

Hermína Štrbová, učiteľka ZŠ

Bábika z handričky

(venované starým matkám v jeseni života)
Zub času hľodá všetko vókol nás.
Kvapka za kvapkou prevrta kameň.
Márne sa namáhaš,
to zákon nepamätá.
Človek však zdravým umom vládne,
pesimizmu nepodľahne.
Súžba ho nemorí,
veď jeho um veľí:
– K starým hodnotám úctu maj:
Nebud' ich otrokom,
lež obdivovateľom hej. –

I láska k drobnôstke
má zvláštne čaro:
Čo aká malá je,
no uver, milá je.

Zhúžvaná tvár matere jasné zrkadlo.
V diali sa stráca rumeň líc.
Pery si šepkajú, oči zas blýskajú
v spomienke bielych holúbic.
Nežne si poláska kráľovnú detstva.
Hoc šat už vybledlý,
spomienky živé
na ruky zodraté, na ruky milé,
s láskou čo dcérenke
skladali hábočku ku hábke,
až čaro kúzelné
z oných rúk vzišlo.

Výčarí šúfoček,
priloží druhý,
nitôčkou previaže
pevnejšie ešte.
Panna pristojená
zachvíľu bude.

Akáže bábika
bez bielych rukávnic,
havranej furtušky,
ba pevných vrkôčkov
zdobených dúhou motýľov
v kvitnúcej tvári.

To všetko dôvtipnosť
dnešnej už starenky.
V nej láska odveká
a neha drieme
v storakých podobách
city vyjadrené.

Vnučka má dnes bábku najväčšiu z parádnic.
Nenačím zhladúvať útržky pestré,
a tak jej urobiť radosti v detstve.
Zlatý klas hojnosti v mierové ráno
zobúdzda mladý kvet v náručí s bábou.

Rôčky šibli svetom, lásku niesli letom.
Bábiku z handričky –
posla to bábiky
v prevrácnu vitrínu uložiť máš.
Veľí priam ona – ľalia detstva:
– Dievča, nestrať ma! –

Hermína Štrbová, učiteľka ZŠ

September, kapsu ber!

Zdokonaľujme jazykový cit

Priekopníkom prirodzenej, nenásilnej výchovy bol J. A. Komenský. Taká výchova je v súlade s modernými psychologickými a fyziologickými poznatkami. Uplynulé roky ukázali, že do výchovno-vyučovacieho procesu bolo viac zásahov pozitívnych, žiaľ, i menej šťastných.

Dnes má učiteľ voľnejšiu ruku v práci, môže si vybrať, ktorá forma je vhodnejšia, ktorú uplatňovať. Striktné dodržiavanie postupov množinovej matematiky odbúraváme – učiteľ so žiakmi volí rôzne varianty, spôsoby na dosiahnutie cieľa, čím rozvíja i logiku detského myslenia. Chceme sa však dotknúť aj telesnej výchovy.

Telesnú výchovu máme tri hodiny v týždni. Dve hodiny realizujeme tradičnými formami, tretia môže mať alternatívnu podobu. Pohyb je taký potrebný pre zdravý harmonický telesný i duševný vývoj človeka, preto jednu hodinu navyše možno kvalifikovať ako veľké plus pre zdravotno-pohybovú prípravu detí. Učitelia do nej vnášajú moderné formy – joga, strečing a i.

Podľa môjho názoru telovýchovná náplň sa môže prelínať i s takými formami výchovy a vyučovania, ktoré zdokonaľujú jazykový cit. Realizácia medzipredmetových vzťahov tu nájde uplatnenie.

Na hodinu alternatívnej telesnej výchovy možno pozerať aj z toho aspektu, kde deti žijú. Mestské deti majú oproti vidieckym deťom zväčša obmedzenejší voľný celodenný pohyb z dôvodu rozvetvenej cestnej premávky, či menších plôch vyhradených na rekreačný pohyb. Vidiecke dieťa vyjdú zo školy má možnosť takmer neobmedzeného pohybu, vo väčšine prípadov nie je ani potrebný dozor či dohľad dospelého človeka. Záhrady, zákutia prírody poskytnú deťom veľa možností realizovať svoju fantáziu v rôznych hrách.

Naopak, deti z miest majú väčšie možnosti kultúrneho využitia – domy detí a mládeže, školy pohybu, kluby, kiná, divadlá. Prevažne sú sčítanejšie, vedľa sa voľne, pohotovejšie a spisovne vyjadrovať? Tzv. nepevná telesná výchova by u týchto detí mala byť zameraná hlavne na pohyb.

Keďže naše vidiecke deti majú pohybu mimo vyučovania dosť, vhodné je vnášať do hodín prvky kultúry jazyka, spevu a vôbec vyjadrovania sa. Ja v nej uplatňujem veľa tanca, hlavne regionálneho, hrávame sa „Na ozvenu“, kde sa cibrí hlasový a artikulačný cit, melódia a farba hlasu.

Chôdzou prekázkovým terénom a vychádzkami na menej navštevované miesta okolia zdokonaľujeme opis prostredia. Hľadanie skrytého predmetu v teréne a značková orientácia pomáha pohotovým vyjadrovaním sa k bystrosti a obratnosti. Foriem i nápadov je dosť. Žiaci všetko objavné radi privítajú.

Dlhšie roky učím na vidieku a pekné, plynulé a pohotové samostatné vyjadrovanie sa robí deťom ťažkosťou. Na hodine slovenského jazyka sú deti akési bojácnejšie, ostýchavejšie v dlhšej samostatnej reprodukcii. Naopak, v prírode sú spontánnejšie a najradšej by komentovali všetky všetko. Kombináciu pohybu a jazykovej kultúry uplatňujem i z toho dôvodu, že v tomto školskom roku máme o jednu hodinu jazykového vyučovania menej, myslím, že na škodu vyučovania.

HERMÍNA ŠTRBOVÁ,
učiteľka ZŠ

Tí, skôr narodení ľahšie rozoznajú učiteľa Jozefa Pallu. Ťažšie je však po rokoch identifikovať žiacke družstvo ZŠ z Belej na lyžiarskom výcviku z roku 1940! Ak sa spoznáte, napíšte nám do redakcie (podľa čísiel) svoje mená.

Text: -vch-, foto: archív manželov Pallovcov

Pani učiteľka Mária Pallová so svojimi druháčikmi na ZŠ Beľá

NAŠI RODÁCI

Curriculum vitae – životopis Jozefa Vrábla

Narodil sa v Belej 3. decembra 1927. Pochádza z roľníckej rodiny z piatich súrodencov. Rodičia pracovali v súkromnom poľnohospodárstve. Vlastnili 3 ha pôdy, niečo lúk a pasienkov a pre letovisko dobytká cholvarok. Detstvo prežival u svojich rodičov spolu so súrodencami v dobrom rodinnom prostredí, pritom za veľmi skromných a jednoduchých podmienok.

Päť tried ľudovej školy (teraz základná) vychodil v Belej v rokoch 1934 – 1939. Od 1. sept. 1939 do 6. júna 1947 študoval na Štátnom slovenskom reálnom gymnáziu v Žiline (bolo osemročné), ktoré ukončil maturitnou skúškou. Počas štúdia býval v Žiline, dochádzka z Belej v tom čase nebola možná pre nedostatočné a nepravidelné spojenie.

Po skončení školy veľmi krátko pracoval na Obvodnom notárskom úrade a keďže to išlo do likvidácie, rozhodol sa stať učiteľom. V školstve pracoval 44 rokov, z toho v Belej 32, a vo funkcii riaditeľa školy 18 rokov.

Svoje gymnaziálne štúdium si doplnil ďalšou maturitnou skúškou na učiteľskej akadémii v Košiciach a neskôr promoval na Pedagogickom inštitúte v Martine ako pedagóg pre predmety matematika, fyzika a technické práce.

Nebol členom žiadnej politickej strany. O jeho pôsobení v Belej na škole, nech si každý občan urobí úsudok sám, veď cez jeho pedagogickú činnosť za 32 rokov prešlo asi 3.000 žiakov, teraz už všetko zreých mužov a žien, značná časť ich je starých rodičov, možno aj prastarých.

S odstupom času na všetko spomína veľmi dobre i keď niekedy boli tvrdé chvíle. Rád Belú navštevuje a vždy sa cíti jej občanom, hoci býva už 19 rokov v Žiline. Touto cestou pozdravuje všetkých bývalých svojich žiakov so želaním zdravia, šťastia a úspešného podnikania, ale aj všetkých ostatných občanov. Osobitne pozdravuje všetkých učiteľov v Belej, vedenie školy, aby chlieb na ktorý sa si tam zarábajú nebol taký tvrdý a horký ako ten totalitný.

Pozn. red.:

V nasledujúcom čísle predstavíme PhDr. Stanislava Bajaníka, taj. MS

O nás v Cielí – Kultúrny život v obciach

BELÁ – Budova Kultúrneho domu v tejto obci patrí medzi najvybavené kultúrne domy v okrese. Miestne kultúrne stredisko však všetky priestory nevyužíva a tak na základe rozhodnutia Obecného zastupiteľstva Belá chýľili sem – Slovenskú sporiteľňu, lekárňu, video-club s nočným barom a knižnicu s čítárňou. V kinosále dvakrát týždenne bývajú filmové predstavenia. V kultúrnom dome nechýbajú ani tanečné zábavy, diskotéky, rozschôdze a krúžková činnosť. Na rôznych podujatiach sa zúčastnili aj zlovenskí umelci, napr.: Darina Laščiaková, Viktor Kubal, folklórna skupina bratov Muchovcov a ďalší. Obec Belá sa môže vďaka iniciatíve Viliama Chlebu pochláť aj Belskými novinami, ktorých je šéfredaktor a prvé číslo v marci tohoto roku.

Spracoval: – nn – redaktor C

Poznámka našej redakcie

O tri koruny sú dennodenne ochudobňovaní všetci cestujúci na trase Trste Žilina a späť. O 0,50 Sk viac zaplatia i žiaci, lebo na preukázkach vystavených dopravným podnikom v Žiline majú určenú sumu 5,50 Sk. Správna výška podľa „ich“ úpravy mala byť 5 Sk!

V týždenníku „Cieľ“ zo dňa 29. 9. 1993 bol v rubrike Čitatelia nám zverejnený príspevok p. Viliama Chlebu s názvom „SAD š. p. úprava ceny“, v ktorom kritizuje nesprávne účtovanie výšky cestovného na trase Terchová – Žilina.

Z uverejneného príspevku však nie je jasné, za akú časť trasy linky 1 čitateľovi zle vyúčtované cestovné. Domnievame sa, že sa nejedná o celý úsek Terchová – Žilina, ktorý podľa platného cestovného poriadku má trasa vzdialenosť 27 km, čomu v zmysle tarify zodpovedá cena 16 Sk.

Pokiaľ má čitateľ skutočne poznatok o nesprávnom účtovaní je priamo možné riešiť, ale po predložení cestovného lístka s udaním trasy a času, keď cestoval.

Informácie uverejnené v príspevku považujeme za všeobecné a nedostatočné, aby sme k nim zaujali jednoznačné stanovisko.

Pre doplnenie uvádzame, že linku 90340 D. Kubín – Žilina zabezpečuje SAD š. p. Dolný Kubín.

Ing. Peter Pob
Slov. automobil
doprava š. p. Ži

SAD š. p. upravuje ceny

V minulom čísle týždenníka Cieľ som sa dočítal, že Slovenská automobilová doprava š. p. Žilina upravuje cestovný poriadok. Lenže, neviem, či je to v prospech cestujúcej verejnosti. Ten istý dopravný autobusový poriadok uplatňujú na trase Terchová – Žilina. Namiesto 13 Sk platíme 10. Aj to pomôže, či malo by pomôcť cestujúcim. Mnohí šoféri, ktorí cestujúci nepoznajú, inkasujú za lístok tou neplatnou tarifikou, teda 13 Sk namiesto desiatich. Najmarkantnejšie sa to prejavuje na linke autobusu D. Kubín – Žilina. Tam nepomáha naše vysvetlenie, že cesta poza Varín je za 10 Sk. Natíska sa mi otázka, ako nechtiac okrádam už aj tak ochudobnený štát. Miestna organizácia mi cestovné prepláca na základe priloženého cestovného lístka 13 Sk. Vyplatí mi teda i cestu naspäť, teda 26 korún. Ja na späťcestnej ceste zarobím 3 koruny, lebo naši vodiči účtujú za cestu poza Varín len 10 Sk. A ďalej dôjdem s takouto spravodlivosťou? (Hľa ochrana zákona, ktorú kradne i keď nie vlastným pričinením.)

Viliam Chle

Napísali, povedali o nás...

Vážený pán Chlebo,
ďakujem Vám za milú pozornosť – Belské noviny. Opäť sú pekne upravené, zaujímavé, majú čo povedať každému občanovi. Páčia sa mi. Bez lichotenia sú to noviny, ktoré sa prihovárajú každému občanovi a každému majú čo povedať.

Prajem Vám veľa síl vo Vašej peknej práci a hlavne veľa, veľa zdravia.

So srdečným pozdravom a spomienkou

Anna Jursová,
Matica slovenská Martin
Martin 28. 7. 1993

List P. Svetlovského

Pozn. red.:

Ďakujeme za uznanie. Okrem listov a telefonátov nám prejavujú priazeň aj čitatelia pri osobnom styku. Jednou je i zdravotná sestra z Terchovej, (meno v redakcii), vdp Dančík, Jozef Vrábel (bývalý riad. školy), znova pani Semanová s celou rodinou, rodáci z Belej, pracovníci organizácií a inštitúcií, Michal Gaduš (bývalý učiteľ) s rodinou, čitatelia Pavelicovci, Zlejššovci, Olosovci, Macekovi, Soukupovci z Karlových Varov a nedá mi obísť našu vernú čitateľku, ktorá obdivuje moje príspevky i v iných masmédiách. Je ňou pani učiteľka Mária Kubánová.

Nášmu 86-ročnému prispievateľovi K. Fašiangovi oznamujeme,

že jeho, „Risavu jaluvku“, napísanú v hornošarišskom nárečí na Belské noviny nemôžu uverejniť. Príspevky zasielame redakcii VSN Košíc.

Tešíme sa na spoluprácu a žijeme v očakávaní príspevkov a ďalších pripomienok k vydávaniu.

Viliam Chlebo

Vážený pán šéfredaktor,

dovoľte, aby som Vás pozdravil z Bratislavy a zaželel Vám všetkým všetko dobré, novinám, aj keď som ich ešte nevidel, osobitne.

Dostal som Váš list, kde ma žiadate o poskytnutie základných údajov do rubriky BN Naši rodáci.

V prvom rade by som chcel poďakovať za úsilie, že rozširuje slovenskú publicistiku, ktorá môže výrazne pomôcť najmä regionálnym zámerom v informatike, ako i vo výchove a vzdelávaní nášho národa.

Aby som však naplnil ducha etiky, zasielam Vám môj stručný životopis a ostáva na Vás, aby ste zvážili, ako s ním naložíte.

Súčasne Vás pozývam na Maticu slovenskú aj k nám do Bratislavy a vyslovujem vieru, že sa nám podarí čo najskôr stretnúť v Belej.

Rád by som Vám ešte raz zaželel veľa úspechov a Božej priazni

PhDr. Stanislav Bajaník
tajomník IV

Tri augustové výročia v Belej

Dáte mi určite za pravdu, že aj keď človek týchto dní nevie, čo je správne pre politiku, nedá mi nepripomenúť výročie SNP. Primäl ma k tomu príspevok uverejnený pred pätnástimi rokmi, keď naša obec oslavovala šesťsté výročie vzniku. Vtedy pred kamerami slovenskej televízie na čele s redaktorom a moderátorom dr. Jánom Kubáňom defilovala plejáda belianskych ľudových folklóristov s primášom Tomášom Papajom. A práve meno pána Papaja nám v týchto pohutých augustových dňoch treba pripomenúť. Bol to on, ktorý bol aj priamym účastníkom SNP. K odboju patrili i ďalší národovci nielen z Belej, ale i susedných obcí Lysice, Terchovej, Lutíš, či ďalší z obcí nášho regiónu, ba z celého Slovenska, či sveta!

Odboj v SNP som predtým ani ja nedokázal pochopiť. Veď do otvoreného boja na život a na smrť šli partizáni s holými päsťami proti presile nemeckých tankov! Ale či sme nešli takisto s holými rukami do boja v zamatovej revolúcii? A bez boja sa uskutočnil i zápas o našu samostatnosť!

Len sa pozrime, ako to dopadlo v krajinách bývalej Juhoslávie, či Sovietskeho zväzu, kde si také samozrejmosti neodpustili bez krvi-prelievania. Nedá mi v tejto súvislosti nepripomenúť návštevu Sov. zväzu, ktorý zájazd mi umožnila redakcia vtedajšieho časopisu Svet. Vlakom, autobusom, ale najmä lietadlom sme precestovali krajiny na trase: Leningrad – Moskva – Jerevan – Tbilisi – Suchumi. Spomeniem to posledné krásne mesto na čiernomorskom pobreží najmä teraz, keď tu prebiehajú nevráživé boje brata proti bratovi. Suchumi, metropola Abcházskej autonómnej oblasti Gruzínskej repu-

bliky s prístavom a kúpeľmi. Medzinárodný lekársky kongres uznal kúpele v Suchumi za najlepšie kúpele na svete pre ľudí trpiacich pľúcnymi a srdcovými chorobami. Preto vám ponúkam súvislosť, že Abcházia je svetoznáma aj počtom ľudí dožívajúcich sa vysokého veku. Mesto ležiace v subtropickom pásme pri našej návšteve postihla taká krutá zima, že ochranári „obliekali“ palmy do igelitových vriec i keď hore na Kaukaze svietilo slniečko. Keď píšem o chlade, pripomeniem, že jar v Suchumi sa začína už vo februári a že slnko tu svieti 200 dní, a že sezóna kúpania trvá od apríla do novembra.

Čitatelia mi dajú za pravdu, keď píšem o tomto meste slnečnej Gruzie práve teraz, keď tu panujú nezmyselné boje a keď si všetci myslia, že majú pravdu. Dávam to do súvislosti preto, že podobným spôsobom vzniklo i SNP. Pamätám si, temer po päťdesiatich rokoch na vatry na Ďumbieri a na niekoľkých ľudí, ktorí v odhodlaní odchádzali do hôr. Vyjadrili tak vôľu národa spravovať si veci nezávisle od inej autority. Pamätáte si, že túto vôľu prejavili i Česi na čele s Jánom Švermom, ktorí boli vtedy i teraz proti oslavám SNP. Lenže za Povstanie bol a je temer celý svet!

Čo sa stalo, už sa neodstane. Spravilo sa všetko, čo bolo v rukách povstalcov. Na tri augustové výročia si treba zaželať, aby sa zachovala demokracia a aby silnel ekonomický systém založený na súkromnom vlastníctve. O to sa musia snažiť i belianski súkromníci, aj keď tie cestičky do Európy sú ešte kľukaté.

Viliam Chlebo

Smutné ráno

Pripájame sa k príspevku Jaroslava Bosíka rovnomeného názvu pri príležitosti 25. výročia prepadnutia vojskami Varšavskej zmluvy.

V to smutné augustové ráno (21. VIII. 1968) som bol ako (HPV) hlavný pedagogický vedúci pionierskeho tábora v Kunerade. I keď vojská touto oblasťou neprechádzali, pocítili sme to my, pracovníci rekreačného tábora tak, že nám po prechode cez Žilinu smerom na Prahu ustráchaní rodičia brali deti z tábora. Vo štvrtom turnuse sa až do 30. augusta malo zrekreaovať 1200 detí. Malo po invázii. Ale v tábore ostalo len 22! Deti si brali rodičia i bez môjho súhlasu a bez podpísania regresu. Nik vtedy nečakal, že im peniaze vrátíme. Tábor bol prevádzkovaný až do 30. augusta a všetci tridsať výchovní a prevádzkoví pracovníci tábora sme zotrvali až do jeho ukončenia! V Cielu i rozhlase po drôte som vydal správu, že o deti je v tábore dobre postarané, ale panika neprestávala. Každý sa bál o svoju ratolesť, či to boli deti z Belej, Lysice, Terchovej, Lutíš a iných obcí Slovenska, či Čiech.

Zvyšný pobyt v tábore so zvyškom detí bol pochmúrny. Zapaľovali sme sviečky v oknách každý večer a to isté sme robili v predvečer osláv SNP. Na oslavy SNP predtým, ale i po iné sezóny neskôr, sme s deťmi pripravovali program pre rekreaťov kuneradskeho zámku. Rekreaťovali sa tu protifašistickí bojovníci a neskôršie tu bola liečebňa odbojárov.

V ďalších rokoch sa v tábore urobila veľká prestavba. Známe švédske štvormiestne chatky vymenili honosné zrubu, lebo jediný tábor pre okres Žilina nestačil. Došlo k vý-

stavbe tábora v Zbyňove a museli sa zriadiť provizórne rekreačné detské zariadenia Pod jedľovinou vo Varíne, v Lietavskej Svinnej, Lietavskej Lúčke, ba i v Belej, Terchovej a inde.

Vedúceho tábora som robil okrem Terchovej vo všetkých zariadeniach, no najviac to bolo v Kunerade (30x). Do Kuneradu som chodil rád, a verím, že i deti. Bolo to preto, že som mal dovolené vyberať si svojich osvedčených oddielových vedúcich či to už z Belej, Lutíš, Lysice, Terchovej a z radov vysokoškolákov, ktorí mali u nás povinnú pedagogickú prax pre katedry pedagogických fakúlt. Prvou mojou zástupkyňou (skupinovú vedúcu) bola učiteľka z Lutíš Mária Valkošáková, potom Milan Juríček (už nebol uč. z Lutíš), Jozef Ďurina (učiteľ z D. Tižiny), Alexander Macák (riad. školy z Lutíš), Prof. Ing. Václav Končelík (VŠD – Žilina), Šimon Štaffen (bývalý uč. v Belej), Tibor Takáč (uč. v Belej) a iní.

Nebyť príspevku Jaroslava Bosíka, pozabudli by sme na činnosť detských táborov, či to už v dobe invázie a či v dobe nežnej revolúcie v r. 1989. Život beží vo svojich koľajach ďalej. Z detí, ktoré boli v tábore si pamätám Františka Zuziaka z Belej, ktorý je už otcou. Po mojom odchode zo školských služieb a zaradení do invalidity som prestal s činnosťou detských letných táborov. Bolo ich vyše 50 turnusov a to na území Slovenska i Čiech a raz i v medzinárodnom tábore. Najväčšie spomienky mám však na Kunerad so správcom Jánom Kováčom, ktorý mi už v to chmúrne ráno o štvrtej hodine ráno zaklopal na dvere mojej ubytovne, že sa niečo deje, aby som si zapojil rádio.

Končím práve tým, čím nás spolupracovník Jaroslav Bosík začal.

Bolo ráno a nastala tma. Bolo ráno ako predtým dvesto krásnych rán a dní. Hviezdne a tiché noci vystriedala noc so smutným ránom, keď vtáčkovia prestali spievať, zvestovať deň, keď obloha sa zatiahla a vychádzajúce slnko v to ráno zlacnili siluety čiernych vtákov, letiacich z východu na juh.

Viliam Chlebo

Pozn. red.: Prosíme detských rekreaťov, teraz už dospelých, ktorí boli v roku 1968 v tábore Kunerad, aby sa prihlásili v redakcii BN.

Výchovní pracovníci PT v Kunerade z roku 1968. Muži zľava: Milan Juríček, uč. z Lutíš – Ján Kováč, správca tábora, Viliam Chlebo, hlavný pedagogický vedúci, Šimon Štaffen, uč. z Belej, telovýchovný inštruktor. Dole: Jozef Ďurina, uč. z D. Tižiny, zást. ved. tábora.

Každoročne sa opakujúce hody v Belej „belský pút“ sú už nenávratne za nami. Odišli stánkáři a iní pomocní obchodníci, či zábavné lunaparky. Veríme, že si u nás prišli na svoje.

ukuchtil (i s pomocníkmi) šéfkuchár František Ďurana, ktorý ho patrične osolil, okorenil a s pomocníkmi kuchármi i servíroval. A napokon všetci boli veselí, ako muchy v kyseli, lebo

časný šéfredaktor BN (belsiansky niktoš). Do tanca i na počúvanie vyhrávala malá dychová hudba Medňanka z Lednických Rovní, s kapelníkom Emilom Lokšíkom st., (lokše nedokáže

vtesnali Jánošíkove dni do nám vyhradeného obdobia hodov. V Belej bolo toľko návštevníkov, že som ich ani pomocou technického výpočtového zariadenia nedokázal spočítať.

O hodoch po hodoch

Budeme už odteraz žiť v očakávaní hodovania na takto rok.

Nemôžeme však zabud-

darmo, aj láska ide cez žalúdok. A s plným bruchom sa i lepšie spieva. Do spevu sa mala predovšetkým

upieť, a speváci Danko Zacharová a Emil Lokšík ml., ktorý na rozdiel od svojho otca už o rok príde

Už odišli i kolotočiari a my všetci veríme, že o rok príde znova a v ešte väčšom počte. Pre Máriu Magdalénu

Hlavní protagonisti belskej púte i „richtárskeho“ guláša tesne po jeho konzumácii. Zľava: Viliam Chlebo, šéfredaktor BN – Štefan Hudec, pomocný kuchár – František Ďurana, šéfkuchár – Štefan Cabadaj, starosta – Kamil Muráň, zástupca šéfredaktora a Kamil Bosík, hosteska a ceremoniál hodov.

núť predovšetkým na tých, ktorí sa o hodovanie v plnej miere zaslúžili. „Richtársky“ guláš na príkaz starostu obce pána Štefana Cabadaja na kóšer spôsob

„nebeská“ kapela Antona Šugára, ktorému „výšky“ pomáhali ťahať posilnení Štefan Cabadaj, starosta obce a ten, ktorý to všetko spískal, Viliam Chlebo, do-

Medzi „nebeskou“ muzikou Antona Šugára speváci: Štefan Cabadaj, starosta a Viliam Chlebo, šéfredaktor BN.

s malými lokšami. Ochutnáme a posúdime, či lokše nahradia „richtársky“ guláš!

Nevadilo, že Terchovci

hody sa do Belej zas priženú.

Viliam Chlebo
Foto: Kamil Muráň

Malá dychová hudba Medňanka so speváčkou Dankou Zacharovou.

Postreh rodáka

V dňoch 24.–25. 7. 1993 som navštívil moju rodnú obec, kde práve vrcholila Belská púť a teda bolo dosť príležitostí postretnúť starších priateľov z detských liet a školských lavíc. Pravda oslovili ma aj mladší, s ktorými som nadviazal rozhovor a po poznaní kto je kto, po prímení či prezývke mena, koho je to syn či dcéra, musím a rád konštatujem, že som bol milo prekvapený. Veď syn Kamil, otca Tomáša Bosíka hodný diplomata a všetci s ktorými som mal možnosť sa spoznať, urobili dobrý dojem. Myslím, že už niet rozdielu medzi horným či dolným koncom, či je niekto z Brehov a či od Rojkov. Spoznal som, že obec je dobre riadená šikovným richtárom a obecným zborom, v ktorom je snaha a múdrosť. Samotná púť bola príjemná, dobrý čas, dve muziky. To tiež nebyvalo, aby dávali zajesť i občerstvenie. U Pechotov je dobrá a útulná cukráreň či Expreso, schopná obsluha, hádam ešte by mohla byť vybudovaná aj vináreň niekde na Jamách – veď je to krásne sídlisko.

A ešte rodáci moji, nedala by sa založiť dychovka – kapela v našej obci?

A to ihrisko, to je pýcha, ktorá nadchýna.

Dôchodca Pavol Svetlovský, Bratislava

Dom s muškátmi

Viete, čím sa líši Švajčiarsko od Rakúska?

V Rakúsku visia z každého domu muškáty. Vo Švajčiarsku navyše aj z každej stajne. Kto navštívil v lete Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko a iné krajiny západu, postrehol, že vo vegetačnom období, tu všetky okná zdobia krásne muškáty. Padajú z okien sťa vlasy domu. Vlasy – koruna krásy, hovorí príslovie.

Pamätáte si už naši starí i prastarí rodičia zdobili muškátmi okienka dreveníc? To dokazuje ich zmysel pre krásu i spätosť s prírodou.

Mnohí ľudia nadviazali na tieto tradície a opäť ožívajú okná i v našej obci. Stačí prejsť cez sídlisko Jamy i hore dedinou na vyšný koniec a vidíte kvetmi zdobené domy. Určite sú i inde. Za všetky zverejníme jeden uká-

kový z námestia Jamy (viď. obrázok). Ostatným chcem povedať, že všetci vnímame a ďakujeme za krásu kvetu, ktorú ponúkate na okennom ráme, či v zá-

hradke. Je jeseň, ale jar nám dáva šancu vybudovať slovenské Švajčiarsko.

Kamil Muráň

Foto: Kamil Muráň

Rady pre záhradkárov a chovateľov

Posledné pekné dni využívame na úpravu ustajňovacích priestorov na čistenie a dezinfekciu, ak sme to nestačili dosiaľ urobiť. Nezabúdajme na utepenie kúrnikov a prípravu na dobré prezimovanie. Na hlbokú podstielku vyberáme ľahko prístupný materiál (piliny, hobliny, narezanú slamu, znehodnotené seno alebo lesnú hrabanku.) Na vyčistenú podlahu kúrnik nasypeme tenkú vrstvu práškoveho páleného vápna a naň navrstvíme cca 0,15 m uvedeného materiálu.

November býva v druhej polovici už sychravý, čo neprijemne pôsobí na život zvierat. Preto im predkladáme viac kalorických krmív.

Každý chovateľ hydiny a zvierat by mal používať preventívne opatrenia proti chorobám. Jedným dobrým prostriedkom, ktorý dostať v lekární je Sulfakombin, pri ktorom je návod na používanie.

V tomto období ešte v našich lesoch nachádzame huby a to: podpňovku a hľivu.

Jozef Hurtek

V tomto období končíme s výsadbou ovocných stromčekov a krov. Na rozdiel od jarnej výsadby, kedy okolo vysadených drevín upravujeme pôdu do tvaru mäs pre zachytávanie zrážok. V jesennom období pôdu k stromčekom iba prihrňame. Nakopcovanie zeminy zabraňuje poškodzovaniu koreňov vplyvom silných mrazov. Vysadené stromčeky obalíme papierom proti pôsobeniu striedania vysokých a nízkych teplôt a proti vysychaniu. Proti poškodeniu koreňov hrabošmi používame prípravky Niva zrno a Zelio zrno.

Toto obdobie je vhodné aj pre mechanické ošetrovanie. Zo záhrady odstraňujeme stromy, ktoré buď slabo rodia, sú choré alebo nevhodné z hľadiska sorti-

mentu. Na stromoch a kroch odrezávame polámané konáre, odstraňujeme mumifikované plody, zoškrabujeme a pálime starú kôru... Rezné rany ošetríme štepárskym voskom alebo olejovou a latexovou farbou.

Vždy zelené okrasné a listnaté dreviny a ihličnany už nevysádzame, počkáme radšej na jar.

Nezabúdajme dreviny po výsadbe dobre zavlažiť.

Jozef Hurtek

MALÉ RADY

Zemiaky solíme aj vtedy, ak ich varíme v kožke; nerozvaria sa tak rýchlo.

+++

Tienidlá lúč znečistené od múch sa dajú dobre očistiť teplou octovou vodou.

+++

Saláma v chladničke neuschne, ak na jej rez priložíme plátok údenej slaniny.

+++

Hladké gumové podrážky sa nám prestanú šmykať, keď ich pretrieme šmirglom.

+++

Orechy do pečiva budú chutnejšie, keď ich posekáme a upražíme do zlatista.

+++

Škvrny od horčice vyperieme v teplej vode so sódou.

+++

Presolenú omáčku napravíme tak, že do nej na niekoľko sekúnd ponoríme kocku cukru. Pohltí prebytočnú soľ.

+++

Latexové nátery steny umývame roztokom mydla alebo Rekordu.

+++

Masť pri škvarení nestrieka, keď do nej dáme kôrku chleba alebo štipku soli.

+++

Aby nám topánky nevzgli, natrieme podošvy ľanovým olejom a necháme ich vyschnúť.

- ch -

Ako na to?

+ Prach z chladničky zmizne, keď ju po rozmrazení vnútri umyjeme vodou, do ktorej sme naliali trochu octu.

● **Žlté škvrny vo vani, ktoré vznikajú od kvapkajúcej vody z kohútika, odstránime citrónovou šťavou.**

+ Dáždňiky najlepšie čistíme tak, že ich roztvoríme a pretrieme handričkou, namočenou do vody, do ktorej sme pridali trochu liehu.

● **Škvrny od hrdze na šatstve odstraňujeme citrónovou šťavou.**

+ Ak sa nám v pohári, ktorý používame pri čistení zubov, tvorí povlak, odstránime ho octom a soľou.

● **Matné kožené tašky sa opäť zalesknú v pôvodnej krásy,**

keď ich potrieme pomarančovou kôrou a potom vyleštíme.
+ Okuliare sa nezačmliavajú, ak ich potrieme glycerínom a potom vyleštíme kúskom kože.

● **Silné odtlačky prstov na nábytku a dverách odstraňujeme zmesou z dvoch tretín oleja a jednej tretiny terpentínu.**

+ Zaschnuté guľkové pero bude znova písať, keď ho na niekoľko minút ponoríme do horúcej vody

● **Zips na čizmách sa nebude zadŕhať, keď ho pretrieme kúskom sviečky.**

+ Zašpinený prútený nábytok vydrhneme slaným roztokom a necháme uschnúť.

● **Čalúnený nábytok treba pri prášení prikryť utierkami, namočenými do octovej vody. Prach sa nevznáša a na čalúnení sa súčasne osviežia farby.**

+ Keď nejakú tubu nemôžeme otvoriť, na chvíľu je ponoríme do horúcej vody.

● **Nádržka na ľad ľahko primrzne k výparníku. Potrieme jej spodok jemne tukom.**

+ Zlaté predmety, ktoré sa nelesknú, potrieme rozkrojenou cibulou a vyleštíme mäkkou handričkou.

● **Pochromované časti na zariadení v kúpeľni najdokonalejšie vyleštíme mäkkou handrou, na ktorú sme nasypali trochu múky.**

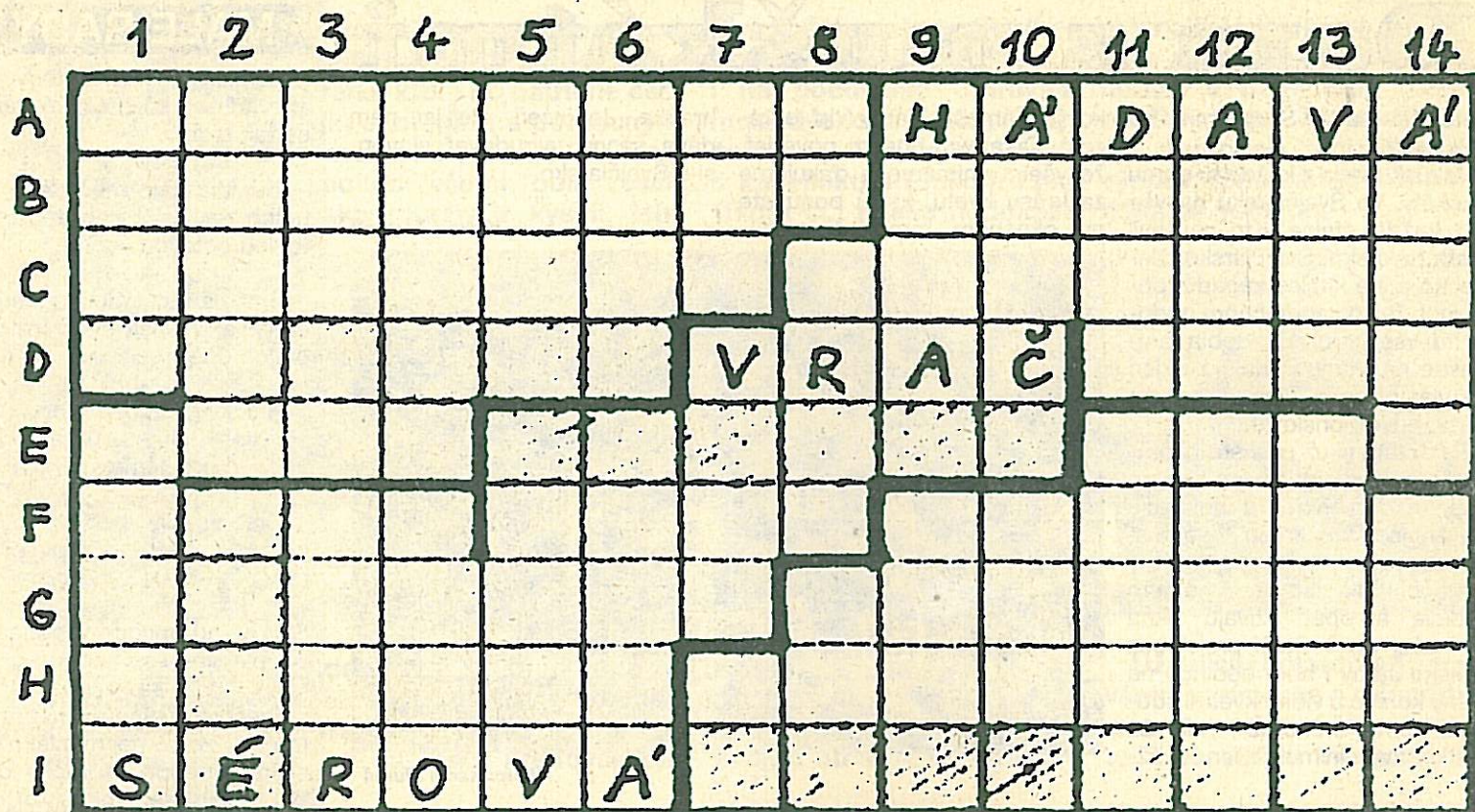
+ Atramentové škvrny na textíliách odstraňujeme tak, že znečistenú látku ponoríme do kyslého mlieka, alebo citrónovej vody. Potom prepláchneme.

● **Zasušený krém na obuv pokvapkáme troškou terpentínu.**

Viliam Chlebo

Pozn. red. Vážení čitatelia! Budeme radi, keď nám po prevedení rád napíšete. Ďakujeme.

- vch -

Křížovka č. 3

Ponúkame vám krížovársku vyplňovačku, ktorú by mal vyriešiť každý. Do obrazca budete vpisovať slová podľa dĺžky a keď uvedieme v nej tri slová „Hádavá, vrac a sérová“, veríme, že neostane prázdne ani jedno políčko. Námet „AKO VÁS PREŽYVAJÚ?“ navodili dorastajúci mládenci z horného konca dediny, ktorí po návrate zo zábavy v podnapitom stave v nedeľu ráno urážali občanov! Z okien si „vypožičiavali“ kvetináče a keď ich postihnutí napomínali, tieto hurónskym smiechom a pokrikovaním, začali urážať. Z nehorázností pripomenieme pieseň, „Očko mala len jedno, aj na tom mala belmo...“, ktorou zosmiešňovali jedincov z chybami zraku. Asi ignorovali známu múdrosť: „Čo na druhom vidíš, to na sebe čakaj!“ My sme do tajničky pripravili štyri neurážlivé prezývky susedných obcí, ako i obcí od nás vzdiale-

nejších. Ich štyri výrazy dostanete po vylúštení vyplňovačky v stĺpci 2/2, riadku 1/2, riadku D/1 a v riadku E/2.

Podľa ústneho podania Beľanci majú prezývku ROHÁNI, Terchovci SUČKÁRI, VRCHÁRI i VRECIARI, Tižinci MRKVÁRI, Varínčania KVAKÁRI, Lyšičania LYČKÁRI (čo znamená košíkárův pletiacich košíky z lykového prútia), atď., atď.

Po správnom doplnení uvedených výrazov namiesto otáznikov doplníte slová, ktoré budú za štyrmi výrazmi v tomto poradí: BOCIANI ???, MŮDRI LUDIA ???, KONIARI ???, UHORSKÁ VES ???. Pri troch prezývkach vyjdu obce, pri poslednej obci zasa prezývka.

Dĺžne treba dodržať len v tajničkových výrazoch. DOPLŇTE:

8: ODDALO SA, PRETEČIE, PROTOKOL – 7: ADRESNÁ, IRAVADI, KUBELÍK, PREZERÁ – 6: KLEPEŠ, OPERÁT,

UCHOPIL – 5: APAČI, ATEST, ATIKA, ATILA, DERNÁ, DRDOL, HORÁR, NERON, NEZOB, OPEKÁ, POKUS, ŽELIV – 4: ARAT, ATAK, DEPO, DEVA, ETON, IRÁN, KROV, LESK, LETÁ, NONA, OČNÁ, OPAK, OSUD, PLAT, ŠALA, ÚBOR, VADA, VBOK – 3: PRO, SIA – 2: AE, PN.

Ak sme pri prvých troch prezývkach nevyzradili, prečo k tomu došlo, v štvrtom prípade to napravíme.

UHORSKÁ VES. V dávnejších časoch si chlapi počas nezamestnanosti privyrábali na živobytie pltničením a pytlackým lovom rýb. Ryby potom chodili ženy predávať Židom do Mikuláša. Jedného dňa robili žandári z mesta raziu pri Váhu. V močiari poblíž Váhu chytil učeck Čajkovie žaby do vreca. Keď zbadal žandárov, prehodil žoch cez plece a hybaj domov! Žandári za ním. Učeck doma hodil vrece pod

„belčov“ a vtergal sa doň. Keď žandári vrazili dnu, zbadali pod belčovým vrecem, ktoré sa nadvihovalo. V predstave, že vo vreci sú ryby, jeden z nich podvihol vrece a vysypal obsah. V tom začali z vreca vyskakovať živé žaby. Žandári vzali nohy na plec a dieťa v belčove sa šlo udusiť od smiechu. Po tejto úsmevnej príhode predchádzajúce dve prezývky „pltnári“ a „rybári“ nahradila zbrusu nová prezývka: (je ukrytá v riadku E/2).

Viliam Chlebo

Hodovú tajničku nám ako prvá zaslala pani Marta Líšková, č. d. 236 Belá, a to už na druhý deň po výjdení magazínu. A práve č. 1. vytiahol pri verejnom žrebovaní starosta obce pán Štefan Cabadaž z 33. odpovedí. Blahoželáme a uverejňujeme správne znenie tajničky: PRE MÁ-

RIU MAGDALÉNU HODI SA DO BELEJ ŽENŮ.

-vch.

Pozn. red.: Aj keď je do Vianoc, Silvestra a Nového roka ešte príďaleko upozorňujeme krížovkárov, že budú riešiť dve menšie figurálne vyplňovačky. Prvá bude predstavať vianočný stromček, druhá čašu bez vína. Ale čaša môže byť aj plná pre výhercu, ktorý obdrží fľašu šampanského pri priamom žrebovaní u: 23. decembra (štvrtok okolo dvanástej hodiny predpoludním. A keďže bude Štefana, výherci vyžrebuje Štefan. Áno bude to starosta obce pán Štefan Cabadaž, ktorý venuje výhercovi fľašu „šampusu“. Ťah sa uskutoční teda už vo štvrtok 23. dec. pred urnou redakcie pri poštovni úrade. Od 4. č. budeme uverejňovať aj mená riešiteľov krížoviek.

-vch.

Nepřavá

šľahačka

1/8 l mlieka
2 lyžice hladkej múky
100 g masla
100 g prášk. cukru

Mlieko s hladkou múkou za stáleho miešania uvaríme na hustú kašu a necháme vychladnúť. V miske vymiešame maslo s cukrom a po troške pridávame vychladnutú kašu, až vznikne hladká jemná zmes. Nakoniec všetko prešľaháme metličkou na sneh, až vznikne

biela pevná hmota, ktorá sa podobá pravej šľahačke.

Perník

200 g prášk. cukru
2 vajčka
150 g visy
2 polievkové lyžice ríbezl.
džemu

1 polievk. lyžica kakaa
2 hrste orechov
2,5 dcl mlieka
250 g polohr. múky
1 malú lyžičku sódy bikarbóny.

Tuk vymiešame s preosiatym cukrom do peny. Postupne primiešame vajčka, džem, posekané orechy. Nakoniec

zľahka primiešame múku preosiatu s kakaom, sódou bikarbónou a mlieko. Upečieme na vymastenom a múkou vysypanom plechu. Po upečení perník polejeme čokoládovou polevou.

Dobrou chuť!

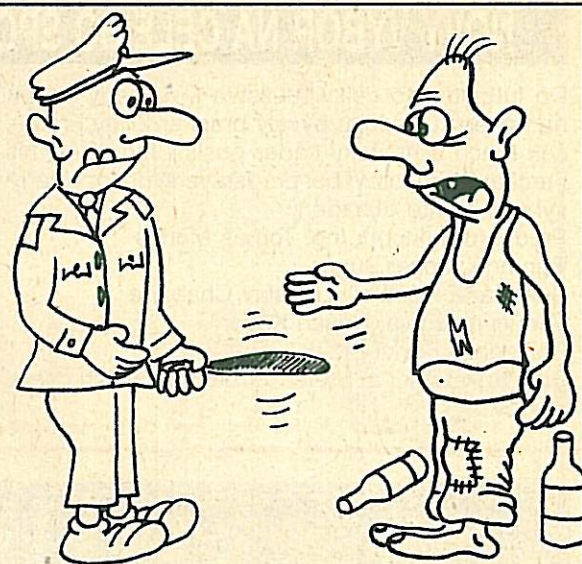
Mária Majerová

Kamil Muráň

BEZOHLADNOSŤ

Mladá mamička vstala z postele. Obliekla si úzke džínsy. Pustila rádio Rock FM. Zapla televízor, či nedávajú niečo zaujímavé na setelite. Povila dieťa do plienky Pampers a vyšla s kočíkom na ulicu. Pridala na intenzite zvuku tranzistora, ktorý mala zavesený na kočíku, aby prehlušila hrnot áut, ktoré sa rútili po ceste jedno za druhým. Jeden vodič, ktorému sa asi páčila, zatrúbil na ňu klaksónom. Z obecného rozhlasu revala hudba a hlásili, že prišli predávať zahraničný tovar. Aj tranzistor na kočíku reval svoje: Rock FM Rádio Yore Family Station.

Nakoniec zašla na poľnú cestu a do lesa. Na chvíľu sa zastavila a vypila tranzistor. V tom na strome zapípal drozd. Dieťa sa rozplakalo. Žena zodvihla kameň a hodila ho za drozdom. „To je strašné!“ vykrikla rozčúlene. Chudá dieťa si nemôže v kľude ani chvíľku pospať.

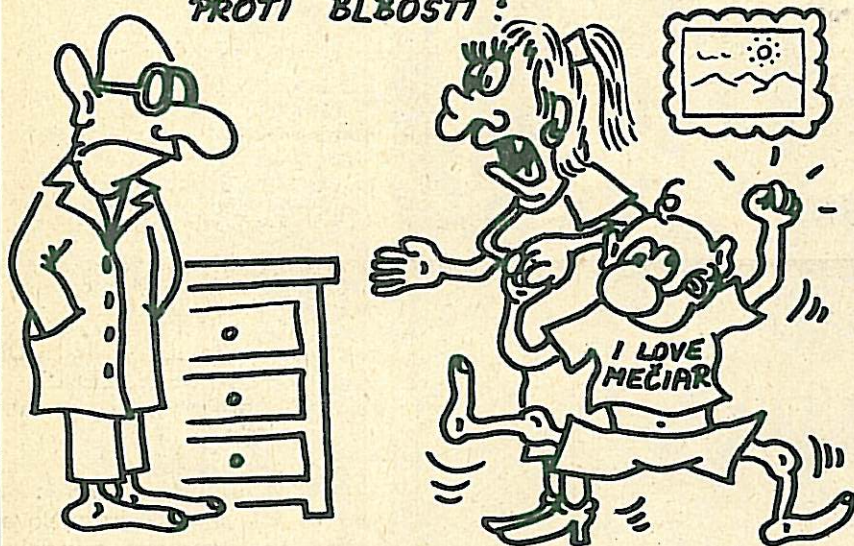
PÁN POLICAJT, HĽADAJTE ! STRATIL SOM CHUŤ ROBIŤ !!!

Peter Mažgút

Aforizmy

- Čudujte sa, že je parlament ako divadlo? Veď sú tam samí herci!
- Milujme sa a zložme sa! Na jedlo.
- Keby odsekávali ruky za krádež, tak každý druhý je bez rúk!
- Po devalvácii slovenskej koruny príde na rad aj devalvácia človeka – koruny tvorstva.
- Najväčším vampírom na Slovensku je daň z pridanej hodnoty. Cíca z ľudí peniaze
- Blíži sa zima. Prídu také mrazy, že mnohým budú zmrazovať kontá aj úsmevy.

PÁN DOCHTOR, NEMÁTE DAČO PROTI BLBOSTI ?

Peter Mažgút

Perličky zo súdnych siení

- Pri sledovaní zlodēja sme stratili stopu. Od toho miesta asi vzal nohy na plecía.
- O neveru nešlo, lebo pán Klement Vrtinôžka našiel suseda pod posteľou pri nastavovaní pasce na myši.
- Kšeftoval som s valutami, ale len preto, že som chcel vykúpiť všetky doláre aby Američanom nestalo nič na zbrojenie.
- Som sama, lebo som sa nechcela vydať za cudzieho muža.

EPIGRAMY
SOMÁROGRAM.

I. I ten najmúdrejší somár, aj keď má hlavu ako slon, ostane vždy len somár, lebo je dutý ako zvon!

Nežná balada.

Je tu koniec storočia, financie nám už nestačia. Topíme sa v dlhoch. Zaspali sme na vavrínoch

ZRAK - najchúlostivejší zmysel

MOTTO:

Dve oči, vy ste samá hra, stačili ste len jedno pre obra. Pre kyklopa, čo býval na ostrove, ale mňa osud vyhnal sem, v kamenné mesto oceľové, kde veľmi potrebujem očí dvoje.

Sedia mi v tvári dve holubice moje, hotové vždy v neúnavný let. Božemôj, ty čo si stvoril svet! Slovíčko vďaky príjmi za tú krásu! Ba ešte väčšie lásky vyznanie, žes, darovals mi poznanie že stvoril si ma ku obrazu.

+ + +

Neviem do akej miery som si zapamätal „POZNANIE“ Ivana Krasku. Na tom prakticky ani tak nezáleží. Nám sú vďačné najmä slová: Dve oči, vy ste samá hra“ ale aj: „Sedia mi v tvári dve holubice moje, hotové vždy v neúnavný let“.

Autor tu vľebí zrak, bez ktorého by bol človek a nielen on, na svete vlastne nemožný. Veršami som predstavil zrak, ktorého liečiteľkou Polikliniky v Žiline (kde aj pacienti obce Belá patria), je oftalmológ pani MUDr. Emília Kolíková. Poznajú ju všetci postihnutí vadami zraku, ale najmä tí, ktorí nikdy chorobu zraku nemali, ale dosiahli vek, kde ku čítaniu i sledovaniu televízie potrebujú okuliare.

Máme v živej pamäti, keď v poliklinike boli dve očné oddelenia. Teraz túto vysokokvalifikovanú prácu vykonáva sama! Tí, ktorí sem chodia častejšie a musia dlhšie čakať, si aj pohundru, lenže to nepomáha, lebo každé vyšetrenie oka si vyžaduje dlhší čas. Z praxe vieme, že keď všetky čakárne sú už bez čakajúcich pacientov, na očné odd. je ich ešte dobrá desiatka!

Aj v mene vašom, ďakujem pani doktorke za mravčiu prácu a končím známym príslovím: „Chráň si zdravie, ako oko v hlavu!“

Viliam Chlebo

pochlebovačky

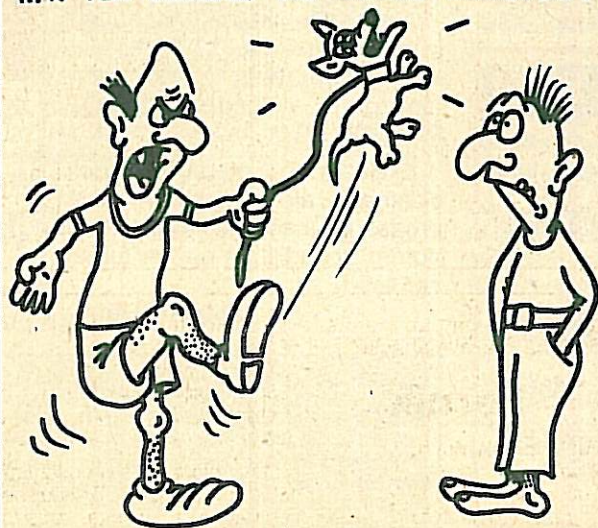
- Ktosi múdry už dávno vyriekol, že luxus bohatých je zapltený biedou chudobných a predsa sa znova k biede po mnohých rokoch vraciame.

- Nezamestnaní Slováci majú radostnú náladu, aj keď na to nemajú.

- Sýty hladnému neverí, - povie podnikateľ a pošle žobráka do zadku.

- vch -

... A TEN SVINIAR HO TAKTO NAKOPOL !

NOVÝ VÝBOR NA ČELE SO SPONZOROM MILANOM VRÁBLOM

Do futbalového celku mužstva I. A triedy prišiel na trénersku lavičku bývalý brankár Žiliny František Plach a hráčsky káder posilnil Ing. Ľubomír Frečka. Sponzorovi bol predstavený novozvolený výbor v tomto obsadení:

Preds. futb. klubu: Ing. Tomáš Mariáš

Tajomník: Jozef Šugár

Sekretár a hlásateľ: Ladislav Chabada

Vedúci mužstva: Dušan Káčer

Pokladník: Kamil Bosík

Správca štadióna: Štefan Zuziak, a ďalších osem členov.

Športové oddelenie redakcie BN želá hráčom, ale i celému výboru dobrý štart, dobré výsledky v súťaži I. A triedy, ale najmä veľa porozumenia a zhody pri ťažkej športovej činnosti. Veríme, že po kolísavých výsledkoch dôjde k lepším výsledkom i k lepšiemu umiestneniu v tabuľke jesennej časti I. A triedy.

Hráčsky káder ďakuje odstupujúcemu trénerovi J. Pospíchalovi a na novom poste mu želá všetko najlepšie.

-vch-

Spomienka na postup do I. B triedy 1987-1988

POT PIT...

Toto číslo je venované urážkam, alebo o tom, ako sa neurážať a nebyť urazeným. Nech mi preto športovci zo susednej Lysice prepáčia. Ak sa ich to predsa len dotkne. Nech ma nikdy do Lysice nepustia. Verím, že sa tak nestane!

Po vypálení Terchovej sa niektorí občania vysťahovali na Dolnú zem. Po rokoch tu vznikla jánošíkovská futbalová jedináčka, ktorá pozvala futbalové

jedenástky z Belej i Lysice na turnaj. Obyvateľov Lysice poznajú všetci podľa tvrdej výrečnosti. Pred turnajom sa Lysičania-Lyčkári išli pozrieť do hlavného mesta Slovenska-Bratislavy. Tu vtedy existovala firma s. r. o. TIP-TOP, ktorej dali jedinci prímenie ALA-TUTY. Predávali tu obuv a samozrejme i žiadané kopačky. A vlastne tu bolo dostať všetko, ako u nášho majiteľa predajne Pod Hôrkou a tiež zástupcu šéf-

redaktora Kamila Muráňa.

Ako tak kráčajú po tej Bratislave, Vinco vraví Lojzovi:

- Ty, Lojzo, ja by som sa pred turnajom aj posilnil.

- Súhlasím, zjídime si niekam pod viechu...

Hľadali, hľadali, prezerali nápisy, ale vtedy v predajniach nebolo to, po čom túžili. Zrazu Vinco naradostene zvolá:

- Aha, tamto je voľjaká krčma.

- Ale, vedže netáraj, Vinco, ved' je to známa firma TIP-TOP!

- Ty netáraj, však keď to prečítam zprava, vychádza mi to POT PIT (POD PIŤ).

Exkluzívnou predajňou boli sklamaní, ale za rohom ulice predsa len našli viechu a tak sa potom doriadili, že ani na turnaj nedošli.

Viliam Chlebo.

Pochlebovačky nielen o futbale v Belej

- Niekoľkým futbalistom chýba to, čo nemôže chýbať nijakej lopte-duša.

- Futbalová jedenástka je ako úľ-sú v nej včely i trúdy.

- Ak futbalistovi narastú krídla, je jasné, že má známych „hore“.

- Futbalista s krídlami ešte nemusí byť „bílý anďel“.

- Mnohým futbalistom by sme nemali dôžičiť „Sezam, otvor sa!“, ale „Palica von z vreca!“

- Rečniť na ihrisku je ako viesť auto. Tiež treba vedieť, kedy zastaviť.

- Bezzubí hráči mávajú voľnejší jazyk.

+++

ZÁSADA

Kto chce futbal hrať, klamstvo nesmie znať.

Pravdu a lož nesmie zmiešať, ani futbal na klin vešať!

-vch-

Po jeseni Belá „B“

- 1. miesto

Keď výbor FO TJ Belá v auguste rozhodol o založení „B“ mužstva bolože to názorov za i proti. Ved' dnes je tendencia rušiť mužstvá a kluby. Dnes po polovičke sezóny môžeme smelo povedať, že to bol správny krok. Najdôležitejším momentom založenia „B“ mužstva bol fakt, že v doraste končilo osem futbalistov, ktorí by sa do momentálne silného kádra „A“ mužstva nedostali. Hlavným cieľom „B“ mužstva je dopĺňať „áčko“ podľa potreby trénera, poprípade dať možnosť rozohrať sa zraneným, alebo vylúčeným hráčom. Príkladom spolupráce je hráč František Šugár ktorý po výborných výkonoch v „B“ mužstve úspešne pokračuje v „A“ mužstve kde sa mu darí i strelky. Spofahlivé výkony podávajú v bránke Jozef Franek, v obrane Milan Mahút a Pavol Šugár, v útoku Ján Vrábel a František Hurtek, ale i rad ďalších mladých chlapcov, ktorí na svoju šancu čakajú.

Ocenenia hodné je to, že sponzorstvo nad futbalovým „B“ mužstvom prevzala s. r. o. Dvorský - Vrábel a poteras sa o potreby mužstva stará výborne.

Trénerom „B“ mužstva je František Vrábel a že to robí zodpovedne je fakt, ved' chlapci sú po jesennej časti na prvom mieste tabuľky IV. triedy.

Prehľad zápasov

Belá „B“ - Hvozdnica 1:0 (Šugár)

Hrič. Podhradie - Belá „B“ 2:3 (Šugár 2, Hurtek)

Svederník - Belá „B“ 4:3 (Šugár 2, Hurtek)

Belá „B“ - Brezany 3:1 (Šugár, Hurtek, Mahút)

Mojš. Lúška - Belá „B“ 1:0

Belá „B“ - Sušov 3:0 (kontumacia)

Dol. Tížina - Belá „B“ 1:4 (Hurtek, I. Dvorský, P. Dvorský, Cabada)

Belá „B“ - Štiavnik 2:1 (I. Dvorský, Boháč)

P. Chlmec - Belá „B“ 1:2 (Boháč, J. Vrábel)

Jozef Cabada

ZÁZNAM POMOCOU VIDEOKAMERY

pre každú príležitosť

- svadby
- hostiny
- výročia, jubileá

Adresa:

VLADIMÍR KUZMA

Terchová 122

Telefón: 951 88, 951 29

BELSKÉ NOVINY - štvrtročník. Vydávajú Obecny úrad a Matica slovenská v Belej. Šéfredaktor: Viliam Chlebo. Zástupca šéfredaktora: Kamil Muráň. Predsedá redakčnej rady: Zuzana Bajaničková. Sekretárka redakcie: Štefánia Belová. Redakčná rada: Jana Kasáková, Hermína Štrbová, Mária Majerová, Jana Káčerová, Jozef Hurtek st. Výtvarní redaktori: Eva Kubíková, Renáta Šeryová, J. Valenta. Korektor: Bernard Ondříšik. Registračné číslo: OÚ Žilina 2/93. Tlač: Danubiaprint Žilina, Hviezdoslavova 18.